

Op 17 juni vond in Spectrum Schijndel een collectief gesprek plaats over de bevindingen uit de eerste onderzoeksfase naar een Ondernemersfonds in Meierijstad door Blauwberg. De onderzoeksrapportage heeft u ontvangen, daarin vindt u ook de onderzoeksverantwoording en de bevindingen terug.

De vragen op 17 juni gingen vooral over:

- nut, noodzaak en urgentie
- governance en organisatie, onder andere de trekkingsgebieden en sectoroverstijgende vraagstukken
- verhouding tot bestaande verenigingen en initiatieven (met name centrummanagement)
- voorbeelden van elders.

Deze vragen lichten wij kort toe in deze gespreksnota zodat we tijdens de tafelgesprekken een inhoudelijk gesprek kunnen voeren. De vragen die daarvoor leidend zijn vindt u aan het einde van dit document.

1. Nut, noodzaak en urgentie

De economische en maatschappelijke uitdagingen in Meierijstad vragen om meer dan losse initiatieven per gebied of sector. Vraagstukken zoals verduurzaming, arbeidsmarkt, veiligheid en profilering overstijgen individuele belangen en vergen gezamenlijke slagkracht. Een gemeentebreed ondernemersfonds biedt daarvoor het instrument: het bundelt middelen, voorkomt versnippering en maakt projecten mogelijk die afzonderlijk niet haalbaar zijn. Juist nu is het nodig om samen te investeren in een sterk, toekomstgericht ondernemersklimaat.

Belangrijk uitgangspunt is dat bestaande organisaties niet worden verzwakt, maar op termijn juist versterkt. Het fonds kan zorgen voor meer samenhang, slagkracht en gedeelde verantwoordelijkheid. Zo ontstaat ruimte voor projecten die anders moeilijk van de grond komen en wordt samenwerking breder gedragen.

In Den Bosch, waar nu ook een onderzoek naar de mogelijkheden van een ondernemersfonds loopt, is het Koning Willem I College één van de trekkers. Zij verwoorden de kansen voor een ondernemersfonds vanuit hun vestiging in Meierijstad in vijf punten:

1. Versterking van samenwerking met het bedrijfsleven

Een ondernemersfonds stimuleert samenwerking tussen onderwijsinstellingen en lokale bedrijven.

Dit kan leiden tot:

- Meer stageplekken en leerwerktrajecten;
- Gezamenlijke projecten gericht op innovatie en duurzaamheid;
- Betere aansluiting van opleidingen op de regionale arbeidsmarkt.

2. Financiering van gezamenlijke initiatieven

Het fonds biedt financiële ruimte voor projecten die anders moeilijk te realiseren zijn. Denk aan:

- Onderzoek naar aansluiting bij regionale economische clusters zoals Brainport;
- Investerings in praktijklokalen, technologie of gezamenlijke evenementen.

3. Gedeelde verantwoordelijkheid en draagvlak

Doordat alle ondernemers en instellingen bijdragen, ontstaat er een gedeeld belang en meer solidariteit binnen de gemeente. Voor ons betekent dit:

- Meer betrokkenheid op lokale economische en ruimtelijke ontwikkelingen;
- Mogelijkheid om mee te beslissen over besteding van middelen

4. Professionalisering en profilering

Een ondernemersfonds draagt bij aan de professionalisering van het lokale ondernemersklimaat. Voor ons kan dit betekenen:

- Betere zichtbaarheid en positionering als partner in economische ontwikkeling;
- Mogelijkheid om onderwijsinnovatie te koppelen aan lokale behoeften.

5. Stimulans voor gebiedsoverstijgende projecten

Een gemeentebreed fonds maakt het mogelijk om projecten te financieren die meerdere sectoren of gebieden raken, voor ons opent dit deuren naar:

- Samenwerking met andere onderwijsinstellingen, sportverenigingen, culturele organisaties;
- Deelname aan stadsbrede initiatieven zoals duurzaamheid, veiligheid of mobiliteit.

KW1C is een partij die haar rol vooral ziet in geheel Meerijstad. Dat geldt natuurlijk ook voor andere gebiedsoverstijgende gesprekspartners, zoals de bibliotheek, een aantal cultuurpartijen en uiteraard het POM. Een Ondernemersfonds biedt kansen om voorzieningen te verbeteren, kan de motor zijn die het mogelijk maakt projecten te financieren die meerdere sectoren en gebieden raken. Het wordt steeds belangrijker te ontschotten en samen verantwoordelijkheid te nemen (los uiteraard van ieders verantwoordelijkheid en inzet in de directe bedrijfsomgeving, dat blijft overeind). Een fonds kan een krachtig middel zijn om samenwerking en ontwikkeling te stimuleren.

Daarnaast stellen ondernemers terecht de vraag: *what's in it for me?* Iedere bijdrage via de OZB is immers een investering en die investering moet iets opleveren. Dat kan op verschillende manieren. Soms erg concreet, denk aan gezamenlijke beveiliging of afvalinzameling, waardoor ondernemers direct kosten besparen. Of bijvoorbeeld door gezamenlijke promotiecampagnes en activiteiten in het centrum, op een bedrijventerrein, of voor de recreatiesector die individueel niet haalbaar zijn maar collectief wel meer bezoekers en klanten kunnen opleveren.

Daarnaast zijn er voordelen die minder direct zichtbaar zijn, maar minstens zo belangrijk. Een ondernemersfonds maakt het mogelijk om een goed georganiseerd speelveld te creëren: een aanspreekpunt voor de gemeente, toegang tot relevante informatie, of ondersteuning bij subsidies. Dat zijn zaken die een individuele ondernemer vaak niet zelf aan toekomt, maar waar hij of zij wel van profiteert.

Tegelijkertijd stelt een fonds ook de bredere vraag: *what's in it for us?*

Steeds meer ondernemers zien dat grote uitdagingen van deze tijd alleen gezamenlijk kunnen worden opgepakt. Denk aan de energietransitie; voor individuele bedrijven is het moeilijk om zelf een batterij te realiseren. Ook binnen de ondernemersverenigingen die al bestaan, ontbreekt het vaak aan slagkracht en tijd. Samen, per terrein of gemeentebreed, zijn er wel mogelijkheden. Dan komen mogelijk ook grotere acties in beeld, zoals een energiehub, waarbij energie wordt opgewekt, opgeslagen en gedeeld. Of op de arbeidsmarkt: het binden van jong talent lukt beter met gezamenlijke projecten met scholen en werkgevers. Waar al wel efforts zijn, maakt een fonds de connectie tussen verschillende organisaties gemakkelijker. Veiligheid is een ander goed voorbeeld: waar ondernemers samen investeren in cameratoezicht of extra surveillance, zorgt voor een verbetering van veiligheid op het gebied en neemt de aantrekkelijkheid ook toe. Niet alleen is dit kostenbesparend, het draagt ook bij een verbetering van het ondernemersklimaat.

Het ondernemersfonds is een vehikel dat collectieve actie mogelijk maakt. Het voorkomt dat een klein groepje actieve ondernemers opdraait voor de kosten, waar collectief veel meer ondernemers baat bij hebben.

Uiteindelijk zit de balans tussen individueel en collectief ook in samenspel: het fonds moet tastbare voordelen kunnen bieden, terwijl tegelijkertijd de gezamenlijke slagkracht wordt vergroot om grote maatschappelijke en economische uitdagingen aan te pakken. Zo ontstaat er een krachtig systeem dat de lokale economie en de leefbaarheid van de gehele gemeenschap kan versterken.

2. Governance, trekkingsrechten en uitvoering

Het inrichten van de organisatie van een ondernemersfonds is een lokale zaak waar ondernemers zelf over gaan. Er zijn dan ook verschillende vormen in het land ontwikkeld. Er zijn drie zaken om rekening mee te houden:

1. Budget en planvorming: trekkingsrechten
2. Governance en toezicht: het stichtingsbestuur
3. Uitvoering: fondsmanagement.

In verhouding tot de bedragen kennen ondernemersfondsen een lichte organisatiestructuur. De trekkingsrechten worden veelal beheerd door bestaande ondernemersverenigingen of -organisaties (zoals het centrummanagement), die dan uiteraard wel "de deur openzetten" voor andere zakelijke partijen die vanuit het ondernemersfonds samen willen werken. Dat kunnen andere ondernemers zijn, maar zeker ook non-profit organisaties.

Om niet per trekkingsgebied een aparte juridische en financieringsstructuur op te hoeven zetten, komt er een centrale stichting, die het budget beheert, hierop toezicht houdt en de formaliteiten afhandelt. Het stichtingsbestuur besluit echter niet over de inhoud van projecten, dit doen de trekkingsgebieden. Het stichtingsbestuur is wel verantwoordelijk voor het toezicht op de budgetten en heeft een stimulerende rol naar de trekkingsgebieden.

De trekkingsgebieden

De inhoudelijke besluitvorming vindt plaats binnen de trekkingsgebieden. De omvang van die gebieden is een eigen lokale keuze. Je moet een balans vinden tussen maatwerk en schaal. In bijvoorbeeld Deurne en Helmond is gekozen voor slechts drie trekkingsgebieden:

bedrijventerreinen, centrum en buitengebied. In andere gemeenten is het fijnmaziger: Utrecht kent 72 trekkingsgebieden, Dordrecht 21.

Voor Meierijstad zou ons eerste voorstel zijn om met acht trekkingsgebieden te gaan werken (met daarachter de partij die het trekkingsrecht zou kunnen beheren en de uitvoering zou kunnen doen):

1. Veghel (Centrummanagement)
2. Schijndel (Centrummanagement)
3. Sint-Oedenrode (Centrummanagement)
4. Erp (EBK)
5. Bedrijventerreinen (POM)
6. Buitengebied agrarisch (ZLTO)
7. Buitengebied niet-agrarisch (ntb)
8. Gemeentebreed deel (20%, ntb).

Voor de trekkingsrechten hoeven geen nieuwe organisaties te worden opgericht. De bestaande ondernemersverenigingen of collectieven kunnen het trekkingsrecht uitoefenen. Dat is uiteindelijk ook de bedoeling van een fonds: de bestaande collectieven ondersteunen en zo het organiserend vermogen versterken.

De trekkingsgebieden kunnen zelf plannen formuleren en stellen zich daarnaast open voor plannen in hun gebied/sector. De bestaande verenigingen en collectieven hebben natuurlijk zelf activiteiten en projecten. Verder kan iedereen met een goed idee met plannen komen, het gaat erom daar het goede gesprek over te voeren. Net als bij huidige collectieven moet het gaan plannen en projecten die verder gaan dan individuele bedrijfsbelangen. De factuur van projecten (of andere kosten, zoals capaciteit) wordt naar het centrale stichtingsbestuur van het ondernemersfonds gestuurd, die zorgt voor de financiële verwerking.

Een bijzonder trekkingsgebied is het gemeentebrede deel. Een aantal gebiedsoverstijgend werkende partijen werken daarin samen in een overkoepelend platform. Dat platform is ook het eerste aanspreekpunt voor initiatiefnemers met een gebiedsoverstijgend plan.

Voorbeelden van activiteiten

We krijgen vaak de vraag naar voorbeelden. Drie fondsen met een mooi overzicht van de diversiteiten aan activiteiten zijn de ondernemersfondsen van [Delft](#), [Amstelveen](#) en [Helmond](#).

Uitgelicht: activiteiten van het Ondernemersfonds Delft in de afgelopen drie jaar

Delftse Beursvloer Delft Verbindt Zomerbarbecue Student Startup Program Delftse Keramiek Dagen Lancering Delfinitely Entrepreneurship Day Delft Hordijk Challenge First Lego League Challenge Science Day	Thema-avond winkelcriminaliteit Schieoevers Zomerbarbecue Delft Maakt Ruimte Fitnessbaan Matthäus Passion Bijeenkomst 'Politiek en ondernemen' Antoni van Leeuwenhoekjaar De Kracht van Delft Verbindt	Beachvlaggen en banners Collectieve inkoop zonnepanelen Kunstwerk Tweemolentjeskade Netwerkbijeenkomsten Technet Delftse Keramiekdagen Restaurant 'Delftse Nijverheid' Starseeds-festival Bloemen voor de stad Delftse Jutters
---	---	--

Open Monumentendag Delft RoboCafé	Wijkkranten Waterbus Schieoevers	Digital Operations Centre
--------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------

Zie voor meer voorbeelden ook de bijlage bij dit document (pagina 7 e.v.)

Stichtingsbestuur

Een ondernemersfonds krijgt de vorm van een stichting met een eigen bestuur. Het bestuur heeft twee kerntaken:

- Een formele taak: toezien op de rechtmatigheid van bestedingsvoorstellen (is er genoeg budget en is er op transparante wijze tot de besteding besloten), administratief verwerken van facturen uit de trekkingsgebieden, jaarlijks verantwoording afleggen aan de gemeente, jaarrekening op laten stellen.
- Een informele taak: ondersteunen van trekkingsgebieden wanneer zij daarom vragen.

Het gaat om een onafhankelijke rechtspersoon, die los staat van de ondernemersverenigingen, van de gemeente of van welke 'gevestigde' partij ook.

De meeste fondsen kiezen voor een onafhankelijk bestuur waarin geen bestuursleden van de gebiedscollectieven plaats nemen. De achtergrond van die gedachte is dat het fonds niet 'aan politiek' doet en een zakelijk-neutrale financier is van ondernemersbelangen. De bestuursleden moeten uiteraard wel binding hebben met Meierijstad en het lokale bedrijfsleven. Het is zoeken naar een betrokken, professionele groep mensen met hart voor Meierijstad en kennis van de lokale economie.

Er is dus geen sprake van een extra laag in de besluitvorming, of een strijd om middelen tussen verschillende trekkingsgebieden of sectoren. Het bestuur is er juist om erop toe te zien dat dat niet gebeurt.

Fondsmanagement

De meeste fondsen van enige omvang werken met professionele ondersteuning. Het fonds is er niet voor zichzelf, maar staat in dienst van de ondernemersverenigingen. Daar hoort een sobere bedrijfsvoering bij. Maar de ervaring is dat een fonds groter dan € 200.000 niet meer met alleen vrijwilligers te beheren valt.

In Meierijstad is dat een bekende situatie: de centrummanagementorganisaties en POM werken al met professionele krachten. Dat hoeft uiteraard niet te veranderen. Voor de andere trekkingsgebieden kan vervolgens ook in professioneel fondsmanagement worden voorzien.

De vuistregel bij de bestaande fondsen is dat in totaal circa 6 procent van de fondsomvang gereserveerd wordt voor algemene beheerskosten: secretariaat/fondsmanagement, jaarrekening met accountantscontrole, website, verzekeringen, boekhoudpakket en aanhouden van een kleine weerstandsreserve.

3. Gesprekspunten voor vervolgoverleggen

Om samen te verkennen wat een fonds kan betekenen, hebben als leidraad een aantal vragen opgesteld voor ons gesprek op 11 september:

- Welke inhoudelijke ambities, plannen en kansen zijn er waar een Ondernemersfonds voor nodig is of waar een Ondernemersfonds extra kansen zou bieden voor Meierijstad?
- Waar ontbreekt het nu aan? Zijn er kansen die nu blijven liggen?
- Welke indeling in trekkingsgebieden is wenselijk?
- Hoe hoog zou het budget van uw trekkingsgebied in aanvang moeten zijn - en daarmee het tarief en ook het ambitieniveau?
- Hoe organiseren we het eigenaarschap per gebied en op hoofdlijnen?
- Welke concrete activiteiten/projecten kunnen we op korte termijn al koppelen aan het fonds?
- Welke randvoorwaarden of afspraken zijn belangrijk voor u?
- Welke projecten of ambities zouden mogelijk worden?
- Is er meerwaarde voor een ondernemersfonds in Meierijstad? Is het een goed idee en waarom wel of niet?

Inspiratie andere fondsen

Niet uitputtende lijst voorbeelden van elders.

Maatschappelijke initiatieven

- Veelal van deze initiatieven zijn in samenwerking met o.a. kerngebieden / bedrijventerreinen

Fonds	Wat?
Alblasserdam	Basisschool kinderen toegang geven tot muziek lessen Onderwijsroute RUN-SWIM-RUN VOOR GROEPEN ACHT
Assen	Sportakkoord II
Delft	Science Day Verduurzaming Sportpark Tanthof Zuid Hackaton; studenten verbinden met Hordijk Fitnessbaan
Dordrecht	Basisscholen gaan voor kunst Panel afvalscheiding
Gorinchem	i Lab
Hardinxveld-Giessendam	Bootreis bewoners Jupitercomplex Sport en muziek bewoners verzorgingshuizen
Hardinxveld-Giessendam	Paashazen langs dorpskernen en verzorgingshuizen
Nieuwkoop	Techniek driedaagse
Utrecht	Inspiratie Science Week
Leeuwarden	Foto exposities 8° dag
Westerveld	Verschillende projecten

Gebieds/sectoroverstijgende initiatieven

Fonds	Wat?
Alblasserdam	Next level AED's
Delft	Waterbus
Dordrecht	Werken aan biodiversiteit E-wheels Leen een e-bike
Utrecht	Inspiratie Gebiedsscan NLGreenlabel HKU exposure; studenten kleuren de stad Impact fair Up to do good
Westerveld	Verschillende projecten

Bedrijventerreinen

Fonds	Wat?
Delft	Collectieve inkoop zonnepanelen Entrepreneurship Day Delft 2025 Onderzoek mobiliteit in zuidelijk deel van Delft
Dordrecht	Pilot afvalscheiden
Hardinxveld-Giessendam	Kansen- en Verbeterpuntenonderzoek op Bedrijventerrein Langeveer
Helmond	Smart Synergy
Laarbeek	Parkmanagement Open bedrijvendag

Súdwest-Fryslân	Werkfestival
Utrecht	Inspiratie Vergroening Duurzame mobiliteit en relatiebinding
Westerveld	Verschillende projecten

Centra en wijken

Fonds	Wat?
Delft	Open Monumentendag Delft 2024 Delftse Keramiek Dagen 2025
Dordrecht	Dordrecht pakt uit
Enkhuizen	Etalage van de stad
Enkhuizen	Cultuurkrant De Drom
Hardinxveld-Giessendam	Moonlightshopping in Boven-Hardinxveld
Helmond	Evenementen
Laarbeek	Verschillende projecten Ondernemers in het licht
Utrecht	Inspiratie Burendag Wandelroute
Westerveld	Verschillende projecten

Buitengebied

Fonds	Wat?
Deurne	Project Groen Gas Boerderijdag Buitengebied in Beeld

Hardinxveld-Giessendam	Ontdek de Drechtsteden: Een nieuw platform voor recreatie, cultuur en sport
Laarbeek	Verschillende projecten Laarbeek-app
Leeuwarden	Tour de boer Ontwakend landschap
Utrecht	Inspiratie Sport BUILD!
Westerveld	Verschillende projecten